

Samenvatting

“Op weg naar het einde van wereldwijde armoede, innovatie van de ontwikkelingshulp sector door het verbinden van het Global Poverty Framework met het Cyclisch Innovatie Model.”

Introductie en methode (hoofdstuk 1 en 2)

In het huidige debat over nut en noodzaak van ontwikkelingshulp lijken voor- en tegenstanders uit de ontwikkelingshulpsector (nationale overheden, bedrijven, stichtingen en particulieren) het eens te zijn over één punt: *“het verstrekken van ontwikkelingshulp moet anders”*. Dit proefschrift beschrijft hoe in de ontwikkelingshulpsector het roer moet worden omgegooid. De hoofdvraag van dit onderzoek is: *“hoe kan de ontwikkelingshulpsector radicaal worden geïnnoveerd?”* Het onderzoek bestaat uit vier delen: (1) het analyseren en visualiseren van armoede op een nieuwe manier om zo tot een ambitieuze en concrete doelstelling voor de ontwikkelingshulpsector te komen; (2) een kritische analyse van de huidige aanpak om een goed gevoel te krijgen hoe groot de gap is tussen het huidige gedachtegoed van de sector en ons nieuwe inzicht in de wereldwijde armoede; (3) beschrijving van het Cyclisch Innovatie Model en het toepassen van dit model op de internationale ontwikkelingshulpsector; (4) het evalueren van vier ontwikkelingshulp-projecten met behulp van het Cyclisch Innovatie Model met als doel aanbevelingen te formuleren om deze projecten aanzienlijk beter te laten functioneren.

Deel 1: Hernieuwd begrip van armoede in de wereld (hoofdstuk 4)

Ontwikkelingslanden worden aangeduid als ‘de derde wereld’. Hiermee wordt geen recht gedaan aan de grote verschillen in inkomen tussen ontwikkelingslanden. Deze verschillen zijn inzichtelijk gemaakt in het ‘Global Poverty Framework’, met als belangrijkste onthulling de ‘Global Poverty Ratio curve’ (GPR-kromme), een machtsvergelijking met exponent -1, die de wiskundige verhouding aangeeft tussen inkomen per hoofd van de bevolking en de armoede in een land. Uit empirische gegevens over de periode 1987 tot 2007 wordt duidelijk dat landen deze kromme ‘aflopen’ van armoede naar rijkdom. Een tweede belangrijke bijdrage van het Global Poverty Framework is het zichtbaar maken van vijf Global Poverty Clusters (GPCs), groepen van landen die significant van elkaar blijken te verschillen. Dit nieuwe inzicht in armoede laat zien dat ontwikkelingshulp geen one-size-fits-all is, maar dat er vanuit mondiaal perspectief moet worden gekeken naar vijf clusters, met daarin landen die grote overeenkomsten vertonen wat betreft inkomen en armoede. Tenslotte, laat het framework zien dat niet alle landen op de GPR-kromme liggen. De landen die duidelijk *boven* de kromme liggen hebben het beschikbare inkomen ongelijk verdeeld en hebben daardoor een onevenredig hoog percentage armen. De landen die duidelijk *onder* de kromme liggen hebben een onevenredig laag percentage armen, waardoor de economische groei is achtergebleven. Dit zijn belangrijke indicatoren die aangeven voor welke prioriteiten in een (groep van) ontwikkelingsland(en) moet worden gekozen: bestuurlijke of economische hervormingen.

Deel 2: Analyse van de ontwikkelingshulp sector (hoofdstuk 5)

De ontwikkelingshulp sector is complex en verkokerd; vaak overschaduwde competitie de samenwerking tussen actoren. Deze actoren volgen primair hun eigen doelen, in plaats van met elkaar een gezamenlijke agenda uit te voeren. En hoewel er voldoende geld is (in 2010 werd er zo’n 125 miljard dollar aan publieke middelen in de ontwikkelingshulp sector uitgegeven), wordt het op grote schaal inefficiënt besteed. Daarnaast leidt de verregaande specialisatie in de ontwikkelingshulpsector tot een eenzijdige aanpak van armoede (bijvoorbeeld, mensen een vakopleiding geven zonder óók voor werk in dat vakgebied te zorgen). Het geld wordt vanuit de donors naar de ontvangers in verschillende projecten ‘geduwd’, waarbij een langetermijn verankering totaal ontbreekt.

Naast een literatuurstudie, laat een analyse met experts uit de ontwikkelingshulpsector verder zien dat:

1. de sector zoekende is naar een nieuwe aanpak,
2. er een gebrek is aan een helder toekomst beeld,
3. er geen gezamenlijke route is waarlangs de armoede per land het beste kan worden verminderd,
4. projecten niet ingebed zijn in grootschalige programma's,
5. er een gebrek aan leiderschap is om de verandering tot stand te brengen,
6. wetenschappelijke inzichten op het gebied van armoede niet tot een nieuwe aanpak leiden,
7. de aanpak die gekozen wordt vaak niet aansluit bij de fase van ontwikkeling in dat betreffende land,
8. terugkoppeling hierover vaak niet leidt tot aanpassingen van de ontwikkelingsaanpak,
9. dit onder andere komt door ontbrekende schakels in deze terugkoppeling,
10. een gezamenlijk innovatiemodel ontbreekt

Door gebruik te maken van het Cyclisch Innovatie Model kan de ontwikkelingshulpsector stap voor stap worden vernieuwd en kunnen bovenstaande problemen worden aangepakt.

Deel 3: Het Cyclisch Innovatie Model (CIM, hoofdstuk 3)

Uit de analyse van de sector zijn vijftien kenmerken van de ontwikkelingssector bepaald. Op basis van deze kenmerken is uit een achttal innovatiemodellen bepaald welk innovatiemodel het beste de veranderingsambities kan ondersteunen. Hieruit kwam overtuigend naar voren dat het Cyclisch Innovatie Model (CIM) het meest geschikt is om de sector verder te helpen. In dit proefschrift worden twee niveaus van het Cyclisch Innovatie Model gebruikt. Op het hoogste niveau worden drie essentiële leiderschapstaken met elkaar verbonden: het formuleren van een toekomstbeeld (waar willen we naar toe met de ontwikkelingshulp sector?), het ontwerpen van een transitiepad (hoe gaan we dit aanpakken?) en het toepassen van een cyclisch procesmodel (hoe gaan we de veranderingen daadwerkelijk realiseren?). Het tweede niveau laat zien dat het cyclische procesmodel gerepresenteerd wordt door de innovatiecirkel. De innovatiecirkel geeft aan met welke activiteiten de ontwikkelingshulpsector – in nauwe samenwerking met degenen waar de hulp voor bedoeld is – zich vooral moet gaan bezighouden: (1) wetenschappelijk onderzoek uitvoeren naar de technische en economische mogelijkheden, met het daarbij benodigde onderwijsplaatje, van ontwikkelingslanden; (2) moderne technologieën aanpassen die toepasbaar zijn in de veelal beperkte infrastructuren van ontwikkelingslanden; (3) nieuwe producten ontwikkelen die nodig zijn in de ontwikkelingslanden zelf, maar die ook nodig zijn om de concurrentiekracht van die landen te versterken en (4) handelsrelaties opbouwen om de nieuwe producten onder eerlijke en concurrerende voorwaarden op de wereldmarkt te brengen. Zo wordt een eigen kenniseconomie opgebouwd die een volwaardige rol speelt in de mondiale economie. Het is duidelijk dat deze radicaal nieuwe aanpak nieuwe vaardigheden eist van de ontwikkelingshulpsector (derde niveau van CIM). Om te illustreren dat CIM een essentieel instrument is in de vernieuwing van de ontwikkelingshulpsector zijn er vier cases opgenomen in het onderzoek, waarbij is onderzocht hoe verschillende ontwikkelingshulpprojecten zijn uitgevoerd en wat de aanbevelingen zijn om de projecten significant te verbeteren.

Deel 4: Beschrijving van vier cases (hoofdstuk 6)

In het onderzoek worden deze vier cases uitgebreid beschreven: 1) het verhogen van het inkomen van kleine melkveehouders in India door middel van voedingssupplementen om de melkgift te vergroten, 2) het verbeteren van de toegankelijkheid van onderwijs in Bolivia ten bate van de arbeidsmarkt, 3) het ontwikkelen van een lokale kas om groente te verbouwen in Suriname en 4) het vergroten van het arbeidspotentieel in Gabon door de introductie van een elektronische gezondheidspas voor alle burgers. Uit een analyse met het Cyclisch Innovatie Model blijkt dat het doel van deze ontwikkelingsprojecten (produceren van voedingssupplementen, introduceren van een betere onderwijsparticipatie, ontwikkelen van een geschikte groentekas en het implementeren van een gezondheidspas) door de uitvoerenden volledig los wordt gezien van de vraag of het resultaat wel past bij de fase van ontwikkeling waarin dit land zit volgens het Global Poverty Framework. Nog belangrijker is de constatering dat de terugkoppeling binnen deze projecten als zwak kan worden bestempeld (lineaire aanpak), zodat er geen concreet leerproces aanwezig is om verbeteringen door te voeren. Tot slot zijn de genoemde ontwikkelingsprojecten in isolatie uitgevoerd: er wordt vrijwel geen rekening gehouden met andere ontwikkelingshulpactiviteiten. Zo blijkt er in Bolivia geen koppeling te bestaan tussen het onderwijsproject en de arbeidsmarkt mogelijkheden en in Suriname blijkt de groentekas veel meer groente op te leveren dan de afzetmogelijkheden toelaten. Een vergroot inzicht door middel van een gedeeld innovatiemodel helpt om ontwikkelingshulpprojecten in de toekomst beter uit te voeren.

Conclusie (hoofdstuk 7 en 8)

Om de onderzoeksvraag uit dit proefschrift te beantwoorden wordt voorgesteld om de ontwikkelingshulpsector te innoveren door het Global Poverty Framework te adopteren in combinatie met het Cyclisch Innovatie Model. De koppeling en toepassing van deze modellen leidt tot een vernieuwing van de sector via de volgende vijf stappen:

- 1) het beter kunnen voorspellen van de te verwachte armoedeafname op drie aggregatieniveaus: op wereldschaal, voor de clusters en voor de individuele landen, gegeven de bestaande aanpak ('business as usual').
- 2) op basis van deze voorspelling samenwerking tot stand brengen om een gezamenlijke ambitie én een gezamenlijke roadmap te definiëren ten einde de sector effectiever te maken met als doel de armoede sneller te doen verminderen.
- 3) op basis van deze ambitie en roadmap ontwikkelingshulpprogramma's opzetten, daarbij gebruikmakend van de innovatie cirkel, waarin nieuwe wetenschappelijk inzichten in het armoedeprobleem, cluster-aangepast technologisch onderzoek, productontwikkeling op nationale maat, en gerichte verbeteringen in marktwerking cyclisch met elkaar worden verbonden.
- 4) op basis van deze ontwikkelingshulpprogramma's nauwe samenwerking realiseren in en tussen ontwikkelingshulpprojecten om de nieuwe mijlpalen langs het transitiepad te realiseren,
- 5) jaarlijks stap 1 en 2 herhalen en wanneer nodig de stappen 3 en 4 verbeteren.

Voor de individuele landen is de positie ten opzichte van de GPR-curve belangrijke input voor het stellen van prioriteiten in het ontwikkelingsprogramma: extra aandacht voor economische ontwikkeling of extra aandacht voor bestuurlijke hervorming. De combinatie van de twee theoretische raamwerken, GPF en CIM, geeft aan dat een fundamentele vernieuwing van de ontwikkelingshulpsector binnen handbereik ligt. Bovendien kan de combinatie functioneren als een effectief communicatie-instrument voor de vele internationale instituten, nationale overheden, commerciële bedrijven, stichtingen en particulieren om zo de coherentie in de sector te verhogen ten einde de vermindering van de wereldwijde armoede te versnellen.